

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w dniu 15 listopada 2023 r. na posiedzeniu bez udziału stron
w sprawie R. F.

oskarżonego z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k.

skargi na wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie, III Wydział Karny Odwoławczy, z
dnia 31 maja 2023 r., sygn. akt III Ka 918/22, uchylający wyrok Sądu Rejonowego
w Rzeszowie z dnia 3 listopada 2022 r., sygn. akt X K 472/21 -

i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 *in principio* k.p.k. *a contrario*

postanowił

**oddalić skargę, a kosztami sądowymi postępowania
skargowego obciążyć oskarżonego R. F.**

UZASADNIENIE

R. F. został oskarżony o to, że w okresie od 11 stycznia 2021 r. do 28 stycznia 2021 r., w G., w krótkich odstępach czasu, przy wykorzystaniu takiej samej sposobności zlecając B. G. i G. K. wycinkę dziewięciu sztuk drzew gatunku jesion, rosnących w pasie drogowym drogi powiatowej nr [...] relacji G.– J., dokonał umyślnego zniszczenia mienia poprzez ścięcie tych drzew, czym spowodował straty w łącznej kwocie 578,45 złotych na szkodę Zarządu Dróg Powiatowych w R., tj. o przestępstwo określone w art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy w Rzeszowie wyrokiem z dnia 3 listopada 2022 r., w sprawie o sygn. akt X K 472/21, na podst. art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. oskarżonego R. F. uniewinnił od zarzutu popełnienia tego czynu.

Na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego Sąd Okręgowy w Rzeszowie, III Wydział Karny Odwoławczy, wyrokiem z dnia 31 maja 2023 r., sygn. akt III Ka 918/22, uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania.

Skargę na wyrok Sądu odwoławczego uchylający wyrok Sądu I instancji i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania wniósł obrońca oskarżonego, zaskarżając go w całości (bez podania podstawy prawnej). W skardze zarzucił naruszenie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie, podczas gdy wskazywany w apelacji Prokurator błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia nie miał i nie mógł mieć żadnego wpływu na treść wyroku Sądu I instancji.

W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę obrońcy na wyrok Sądu odwoławczego Prokurator Rejonowy w R. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga okazała się niezasadna i należało ją oddalić.

Zgodnie z art. 539a § 1 i 3 k.p.k. skargę na wyrok sądu odwoławczego uchylający wyrok sądu I instancji i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania można wnieść, gdy wydanie na etapie postępowania apelacyjnego orzeczenia o charakterze kasatoryjnym naruszało art. 437 k.p.k. lub też, gdy przy wydaniu tego orzeczenia wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k. Z treści powyższych przepisów wynika, że rozpoznanie skargi musi ograniczać się do zbadania, czy zachodzi bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k., albo czy sąd odwoławczy uchylił wyrok mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego oraz czy jest konieczne przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (art. 437 § 2 *in fine* k.p.k.). Przedmiotem kontroli w tym postępowaniu jest więc jedynie stwierdzenie, czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania

wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne.

W niniejszej sprawie skarga przedstawiona przez obrońcę tych warunków nie spełniała. Należało stwierdzić, że nie doszło do naruszenia art. 437 § 1 i 2 k.p.k. Sąd I instancji zdecydował o uniewinnieniu oskarżonego przyjmując, że jego zachowanie wypełniać mogłoby ewentualnie znamiona wykroczenia - bowiem zgodnie „z przepisem art. 148 § 1 k.w. penalizacji podlega sprawca wyrębu gałęzi, korzeni lub krzewów, kto niszczy je lub uszkadza albo karczuje pniaki; (...) zgodnie z dyspozycją przepisu art. 14 § 1 k.w. odpowiedzialność za podżeganie i pomocnictwo zachodzi wtedy, gdy ustawa tak stanowi i tylko w razie dokonania przez sprawcę czynu zabronionego”. Tymczasem, w ocenie tego Sądu, art. 148 § 1 k.w. nie przewiduje odpowiedzialności za podżeganie. Nie przedstawił jednak Sąd Rejonowy w uzasadnieniu bardziej szczegółowych wyjaśnień w zakresie odpowiedzialności karnej oskarżonego R. F.

Sąd odwoławczy nie zaakceptował tego stanowiska stwierdzając, że: „Ustalenia konsekwencji prawnych tego czynu powinny być, jak słusznie wywodzi w apelacji prokurator, koncentrować się wokół art. 288 § 1 k.k. Pogląd apelującego, który Sąd Okręgowy podziela, jest wyłożony w treści apelacji klarownie i dlatego nie ma potrzeby do powielania go w tym miejscu. (...) W okolicznościach sprawy Sąd Odwoławczy z uwagi na wydanie wyroku uniewinniającego i treść art. 454 § 1 k.p.k. nie mógł ingerować w wyrok Sądu I instancji. Dlatego też zaskarżony wyrok został uchylony, a sprawa przekazana Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania”.

Zgodnie z art. 454 § 1 k.p.k., sąd odwoławczy nie może skazać oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji lub co do którego w pierwszej instancji umorzono postępowanie. Wymaga to wykazania przez ten sąd, że gdyby nie stwierdzone uchybienie, to mógłby zapaść wyrok skazujący, ale jego wydanie nie jest dopuszczalne w instancji odwoławczej z uwagi na zakaz takiego orzekania. Skazanie w postępowaniu przed sądem II instancji oskarżonego, wobec którego sąd I instancji umorzył postępowanie lub go uniewinnił, doprowadziłoby do utraty przez oskarżonego prawa do postępowania dwuinstancyjnego (zob. *postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 2 lutego 2021 r., I KS 1/21, LEX nr*

3168923; z dnia 4 lutego 2020 r., V KS 2/20, LEX nr 3122734; z dnia 14 czerwca 2021 r., I KS 6/21, LEX nr 3327332).

Nie może ulegać wątpliwości, że Sąd odwoławczy jasno wskazał na art. 454 § 1 k.p.k. jako stanowiący przyczynę i podstawę prawną uchylenia orzeczenia. W ten sposób uzasadnienie jednoznacznie daje wyraz temu, że Sąd II instancji orzekający w sprawie uznał, iż przy uwzględnieniu art. 454 § 1 k.p.k. niemożliwe było wydanie wyroku reformatoryjnego, a więc konieczne było uchylenie zaskarżonego wyroku. W wyniku takiej konstatacji Sąd odwoławczy nie mógł dokonać zmiany wyroku na niekorzyść oskarżonego, przyjmując, że popełnił on przestępstwo, a nie wykroczenie. Z analizy treści uzasadnienia wynika przy tym, że podstawą uchylenia wyroku Sądu I instancji nie była wyłącznie sama tylko możliwość wydania takiego wyroku w ponownym postępowaniu przed sądem I instancji, a realne przekonanie o konieczności bezwarunkowego skazania oskarżonego (*por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2018 r., I KZP 10/18, OSKNKW 2018, z. 11, poz. 73; wyrok SN z dnia 24 lipca 2019 r., IV KS 30/19, LEX nr 269538*).

Podkreślenia wymaga, że niedopuszczalne jest, aby Sąd Najwyższy w trybie art. 539a k.p.k. ponownie samodzielnie ocenił, czy zachowanie oskarżonego wyczerpuje znamiona czynu zabronionego, doszedł do odmiennych wniosków i z tego powodu uchylił zaskarżony wyrok (*zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017 r., IV KS 6/16, LEX nr 2204960*). Również w niniejszym przypadku nie może on ocenić, czy wnioski wysnute przez Sąd odwoławczy na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego są zgodne z zasadą prawdy materialnej, a czyn zarzucany oskarżonemu stanowi przestępstwo lub wykroczenie oraz, czy oskarżony działał w usprawiedliwionym przekonaniu, że uzyskał wszystkie konieczne zgody na wycinkę drzew. Nie mogą więc podlegać ocenie rozważania obrońcy na temat samego sposobu analizy materiału dowodowego przez Sąd II instancji – a tego wyraźnie domaga się obrońca w skardze, ignorując treść art. 539a § 1 i 3 k.p.k. Sąd Najwyższy w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi na wyrok sądu odwoławczego nie może oceniać, czy zaistniały merytoryczne podstawy określone w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego – nie jest bowiem władny na podstawie art. 539a § 1 k.p.k. do

oceniania materiału dowodowego przedstawionego w sprawie i dokonywania jego subsumcji pod przepis prawa karnego materialnego.

Mając powyższe na względzie na podstawie art. 539e § 2 k.p.k. orzeczono jak w części wstępnej postanowienia.

Rozstrzygnięcie co do kosztów postępowania znajduje uzasadnienie w treści art. 539f k.p.k. w zw. z art. 527 § 2 k.p.k.

[ms]